

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਜੇ. ਜੇ.

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ, 1952 ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 108 ਜਵਾਬਦਾਰਤਾ

1954
Oct., 22nd
ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਮੀ ਐਕਟ (1911 ਦਾ VIII) ਸੈਕਸ਼ਨ 113—ਨਿਯਮ 13 ਬੀ, ਆਈਟਮ ਨੰ. I(i)(b) ਅਤੇ (iii)(b)- ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ- ਵਾਇਸਰਾਏ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਡ ਅਫਸਰ- ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਆਦੇਸ਼- ਕੀ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਹੈ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ 1858—ਸੈਕਸ਼ਨ 65—ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ—ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ 1935, ਸੈਕਸ਼ਨ 240—ਕੋਡ ਆਫ ਸੀਵੀ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਵੀ ਆਫ 1908) ਸੈਕਸ਼ਨ 9— ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(ਪ੍ਰਤੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ.), ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1858 ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸੀ ਜਿਥੇ ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ ਕੋਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸਹੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੋਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਤਾਜ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਅਤੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।

(ਪ੍ਰਤੀ ਕਪੂਰ ਜੇ.), ਧਾਰਾ 9 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਪਾਲਿਸੀ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸੂਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਇੱਕ ਬਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਹਾਬਲ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਕਪੂਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਨਰਤੋਸ਼ ਕਪੂਰ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕੇਸ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਓ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ-। ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਮਿਤੀ 19 ਨਵੰਬਰ, 1951, ਸ਼੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਲਾਲ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਮਿਤੀ 24 ਮਈ, 1951, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਰ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਅਪੀਲ ਲੈਟ ਲਈ।

ਕੇਸੀ ਨਈਅਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 19 ਨਵੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਓ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡੀ ਕ੍ਰੀ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਚਾਰਜ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਬੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਫੌਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਅਵੈਧ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਤਿ-ਵਿਅਰਥ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਸੀ।

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ 1942 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਮ ਚੰਦ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚੱਕ ਲਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਸੀ, ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਤਰੱਕੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2 ਜਨਵਰੀ 1943 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸਾਬਕਾ ਸ. D/2 ਮੁਦਈ ਨੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਥਾਪਨਾ 7 ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਆਰਡੀ ਨੌਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਆਰਮੀ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਪੀ/2 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1943 ਨੂੰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਰਾਮ ਚੰਦ, ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਐਕਟ, ਨਿਯਮ 13 (ਬੀ), ਆਈਟਮ I(i) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। 2 ਮਾਰਚ, 1944 ਨੂੰ, ਜਨਰਲ ਆਫਿਸਰ ਕਮਾਂਡਿੰਗ, ਦੱਖਣੀ ਫੌਜ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਐਕਟ, ਨਿਯਮ 12 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਭਾਵ, 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1943 ਤੋਂ 2 ਮਾਰਚ, 1944 ਤੱਕ, ਅਤੇ ਇਹ ਤਨਖਾਹ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 5 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1949 (ਐਕਸ. ਪੀ. 4), ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਨ ਹੈ

ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਭਾਰਤ
v. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ

ਮੁਦਈ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ. ਹੁਕਮ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2 ਮਾਰਚ, 1944 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।

ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਫੌਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ 1872, ਕੈਲੀ, ਸੀ. ਬੀ., ਡਾਕਿੰਸ ਬਨਾਮ ਲਾਰਡ ਰੋਕਬੀ (1), ਪੰਨਾ 271 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ-

"ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਹਨ, ਲਾਰਡ ਮੈਨਸਫੀਲਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ♦ ♦ * * ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਕੱਲੇ ਸਿਰਫ ਫੌਜੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ।"

ਹੈਡਨ ਬਨਾਮ ਇਵਾਨਸ (2) ਵਿੱਚ ਮੈਕਕਾਰਡੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜੋ ਝੂਠੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਗਲਤ ਕੈਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਮਿਲੀਲੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਤਾਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਐਕਟ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

- (1) **8 QB 255**
 (2) **35 TLR 642**

ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਭਾਰਤ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਵ. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ-

“ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਤੈਅ ਸਿਧਾਂਤ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਕੀ ਇਹ ਫੌਜੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ? ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। (ਦੇਖੋ ਡਾਇਸੀ ਦਾ ਸੀਵਧਾਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, 8 ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 304)।”

ਇਕ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ - , "ਜੇ ਸੰਕੁਚਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੱਕ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਫੌਜੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ , ਫਿਰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਜੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਫੌਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੀਆਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿਪਾਹੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਲਈ ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ।”

ਯੂਨੀਅਨ ਭਾਰਤ
 v. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ

ਡਾਇਸੀ ਦੇ ਸੀਵਧਾਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, 9 ਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 808 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਫਿਰ ਸੰਜੀਵਰੋ ਨਾਇਡੂ ਦੁਆਰਾ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਆਫ ਮਿਲਟਰੀ ਲਾਅ ਵਿਚ ਪੰਨਾ 244 'ਤੇ ਦੋ ਹਵਾਲੇ ਹਨ ਜੋ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ-

“ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਿਲਟਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਪ- ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੇ ਈ ਸੀ | ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮਾਰਸ਼ਲ. ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਪੁਰਾਣੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ "ਦੀਵਾਨੀ ਜੁਰਮ" ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ 'ਕਿਉਂਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ, ਜਾਂ ਉਹ ਉਪਚਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੱਟ ਦਾ ਉਪਾਅ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, "ਅਧਿਕਾਰਤ" ਰਿੱਟਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

ਵੀ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136, ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ, An P6 ਸੀ.ਆਈ. (') ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ, ਸੁਪਰੀਮ ਦੀ; ਸੰਵਿਧਾਨ, ਅਤੇ . , ਕਲਾ 227. ci.(4). ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਭਾਰਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ v. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ, ਫਰਮਾਨ, ਨਿਰਧਾਰਨ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 227 ਵਿਚਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉੱਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। "

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਾਂਗਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਮਾਨਯੋਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ। ਬੈਂਚ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ. ਲਾਗਤ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ.

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 81 ਵਿੱਚ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ. 1950, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੇ ਜੰਮੂ -ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਗਲਤ , ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸੈਂਬਰ ਰਿਹਾ।

ਸਖੋਪ ਵਿੱਚ, 1950 ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰ: 81 ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ: 2 ਜਨਵਰੀ, 1943 ਨੂੰ, ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਤ ਡੀ. 2 ਦੁਆਰਾ, ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਤਰੱਕੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। "ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਆਰਮੀ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, ਨੇ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1943 ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 2 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ 13-ਬੀ, ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ I(i)(b) ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਯੂਨੀਅਨ , ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰ-

ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੇ ਚਾਰਜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਜੇ. ਆਰਮੀ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਲਈ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਡਿਸਚਾਰਜ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਨਿਯਮ 13-ਬੀ, ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ I(i)(ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। b). 2 ਮਾਰਚ, 1944 ਨੂੰ, ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਆਰ ਨੂੰ "ਜੀ.ਓ.ਸੀ.-ਇਨ-ਚੀਫ਼, ਦੱਖਣੀ ਕਮਾਂਡ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ" ਨਿਯਮ 13-ਬੀ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ I(iii)(b) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੀ. ਓ. ਸੀ.-ਇਨ-ਚੀਫ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 2 ਮਾਰਚ 1944 ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 2 ਮਾਰਚ 1944 ਤੱਕ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਈ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। 26 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1948 ਨੂੰ, ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ, ਜੀ. ਓ. ਸੀ.-ਇਨ-ਚੀਫ, ਦੱਖਣੀ ਕਮਾਂਡ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਨੂੰ "ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਸਮਾਰਕ ਬਣਾਇਆ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ" ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 5 ਫਰਵਰੀ, 1949, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 4 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਵਾਇਸਰਾਏ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨਡ ਅਫਸਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਫਸਰ-ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਕੋਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ "ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਤਬਦੀਲ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ" ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜੀਓਸੀ-ਇਨ-ਚੀਫ, ਦੱਖਣੀ ਕਮਾਂਡ, ਨਿਯਮ 13-ਬੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ 4 ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ।

1950 ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 81 ਵਿੱਚ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰ. ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਆਰਮੀ ਹੈੱਡ- ਦ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਕੁਆਰਟਰਜ਼, ਜੀਓਸੀ-ਇਨ-ਚੀਫ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਮ- ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੰਗ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬੇਕਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਸਨ। ਚੰਦ

ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 7 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਹੱਲ ਕੀਤੇ: ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ,

- (1) ਕੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਲੇਨ ਟਿਫ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਵੈਧ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ, ਬੇਅਰਥ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਹੈ?
- (2) ਕੀ ਸੂਟ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ?
- (3) ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
- (4) ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਲਈ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ?
- (5) ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਧਾਰਾ 35-ਏ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?
- (6) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ?
- (7) ਰਾਹਤ.

1950 ਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 81 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਬ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ-

- (a) ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ "ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ" ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
- (b) ਕਿ ਸੂਟ ਉਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;
- (c) ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;
- (d) ਕਿ ਅਦਾਲਤ-ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਹੀ ਕੀਮਤ ਸੀ;
- (e) ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 35-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਰਚੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ
- (f) ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਫਾਈਡਿੰਗ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਭਾਰਤ "ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ

5' ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ" ਅਤੇ ਉਹ ਐਸ ਚੰਦ 71 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੀਪੀ ਈ ਡੀ ਸੀ, ਸਬ-ਜੱਜ ਨੇ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਦਰਨਾਮ ਸਿੰਘ,

j ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ: 81 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ 1950 ਦੇ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 6 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ।

ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਕਰੀ ਤੋਂ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ! ^ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

1952 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 108 ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹਨ-

- (i) ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗਲਤ ਸੀ? ਅਤੇ
- (ii) ਕੀ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਸੀ?

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

"ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 133 (2) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨਿਯਮ 13 ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਾਰਣੀ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਰਣੀ ਦੀ ਆਈਟਮ I(i)(b) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ 13-B ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਇਸਰਾਏ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਡ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ " ਕੌਰ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ
ਭਾਰਤ
v.
ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੀਓਸੀ-ਇਨ-ਚੀਫ਼, ਦੱਖਣੀ ਕਮਾਂਡ ਕਮਾਂਡ। ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ। ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਜੀਓਸੀ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਨੇ ਨਿਯਮ 13-ਬੀ, ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ I(iii)(b) "ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ" ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। 5 ਫਰਵਰੀ, 1949 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਦੀ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ੀ 'ਤੇ, ਕੌਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਜੀਓਸੀ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਦੁਆਰਾ 2 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1944, " ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ "।

ਜੇ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਲਈ

ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ "ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ" ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜੀ.ਓ.ਸੀ.-ਇਨ-ਚੀਫ ਨੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਮਿਤੀ 2 ਮਾਰਚ, 1944 ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ। 5 ਫਰਵਰੀ, 1949 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਡੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਜੀਓਸੀ-ਇਨ-ਚੀਫ ਦੁਆਰਾ "ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ" ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2 ਮਾਰਚ, 1944 ਨੂੰ ਜੀਓਸੀ-ਇਨ-ਚੀਫ, ਦੱਖਣੀ ਕਮਾਂਡ ਕਮਾਂਡ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਖੋਂ ਸੋਧਿਆ।

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਏਟ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਦੇ ਡਿਸ- ਇੰਡੀਆ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖੜੀ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਚੰਦ 11 ਆਰਡਰ ਪੀ ਨੇ ਜੀਓਸੀ - ਇਨ-ਚੀਫ, ਦੱਖਣੀ 2 ਮਾਰਚ 1944 ਦਾ ਹੁਕਮ ਗਲਤ ਸੀ- ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਫੁਲ।

ਜੇ - ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹਾਂ
ਜੋ ਕਿ ਮੈਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ।

ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1858 ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋਣ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1858 ਦੀ ਧਾਰਾ 65, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

"65. ਕੌਂਸਿਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਇੱਕ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਜੋਂ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਿਲ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਉਪਾਅ, ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨਿਆਪੂਰਨ, ਉਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਉਪਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ; ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਹਾਮਹਿਮ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜਾਂ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ, ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚੇ ਗਏ।

The Union of
India

v. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਐਕਟ, 1915 ਦੀ ਧਾਰਾ 32(2) ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1915 ਦੀ ਧਾਰਾ 32(2) ਨੂੰ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਚੰਦ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 176(1) ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਰਨਾਨ ਸਿੰਘ

ਵੈਕਟ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ (1) ਵਿਚ. ਜੇ. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1919 ਦੀ ਧਾਰਾ 32(2) ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਾਰਡ ਰੋਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ: -

“ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1919 ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਤਰਕ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਹੈ, ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ

ਜੇ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਸੀ. ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1858 ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸੀ ਜਿਥੋਂ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਵੈਕਟ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ (1) ਵਿਚ. ਲਾਰਡ ਰੋਸੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 96-ਬੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ: -

“ਸੈਕਸ਼ਨ 96-ਬੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹਨ

852

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[ਵੋਲ. VIII

ਯੂਨੀਅਨ ਭਾਰਤ v.
ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ 5 ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਉੱਤੇ ਕੌਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਲਾਂਟ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 'ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ* r ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਸਮਝਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੰਗਾਚਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਭਾਵੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, J.

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 1935, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਤਾਜ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੋਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। -► ਉਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਤਾਜ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ

The Union of
India

v.

Shri Ram

ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਮ ਚੰਦ ਨਈਅਰ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਐਕਟ 1908 ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 :-

ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ (ਇਥੋ ਦਿੱਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ) ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ / ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਜ਼ਮਾਏ ਜਾਣ, ਸਿਵਾਏ ਉਹਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕੀ ਗਈ ਹੈ।

(1) **ILR 1937 ਮੈਡ. 517 (ਪੀਸੀ)**

ਵਿਆਖਿਆ— ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ "ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਕਾਰ ਜਾਂ ਰਸਮਾਂ" ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ,

ਜੇ.

ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਣ ਲਈ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ: -

(1) ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਵਲ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(2) ਇਸ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, 1950 ਦਾ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 81 ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੂਟ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੂਟ ਸੀ।

ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 1950 ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ. 81 ਦੀ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਾਬੂ ਗੁਣੇਸ਼ ਦੱਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੁਗਨੀਰਾਮ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1) ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬਾਬੂ ਗੁਣੇਸ਼ ਦੱਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੁਗਨੀਰਾਮ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਦੇ ਸੰਘ ਨੇ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ- ਇੰਡੀਆ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ: -

ਵੀ.

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ

“ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ, ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

The Union of
India

v. ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।
Shri Ram
Chand

ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਹੂੰ ਚੁੱਕਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਇਸ ਅਧਿਕਤਮ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ, - ਇਹ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੂੰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ”

ਮੁਲਵੇਨਾ ਬਨਾਮ ਐਡਮਿਰਲਟੀ (1) ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਬਲੈਕਬਰਨ ਨੇ ਦੱਖਿਆ: -

“ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤੇ ਦੱਸਣ ਲਈ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੁਝ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜਲ ਸੈਨਾ, ਫੌਜੀ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਉਹ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਸਥਿਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਉੱਚਾ ਜਾਂ ਨਿਮਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਕ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਰਾਮ ਝੂਠ ਸੇਵਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ, ਚੰਦ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ, ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਅਗਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਿੱਟੇ ਉਹਨਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਾਜ ਦੇ ਫੌਜੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਤਾਜ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਤਾਜ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ 'ਤੇ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?”

ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, 1950 ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 81 ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੀਆਂ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਅਤੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।

ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਨੂਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੰਬੁਦਿਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਕੇ.ਐਨ. ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ 1950 ਦਾ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 81 ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਨੂਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੰਬੁਦਿਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਕੇ.ਐਨ. ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ

(1) ਐਲਆਰ 1952 ਤ੍ਰਾਵਣਕੋਰ-ਕੋਹਿਨ 7

ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਮਲਾਹ ਜਾਂ ਏਅਰਮੈਨ ਕਿਉਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, Vp an or ^ nar y ਨਾਗਰਿਕ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕਨੂੰਨ

The Union of
India

ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਪੁਰਾਤਨ ਚਰਿੱਤਰ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਰਤਵ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ 1950 ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 81 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਕਪੂਰ, ਜੇ. 21 ਅਗਸਤ, 1953 ਨੂੰ, ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰੈੱਡ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਮੇਰੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਮ ਚੰਦ 1942 ਵਿੱਚ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਨੇੜੇ ਚੱਕਲਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਤਰੱਕੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਨੇ 2 ਜਨਵਰੀ, 1943 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਡੀ. 2 ਦੁਆਰਾ, "ਪੈਨਸ਼ਨ ਏਸ ਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ * * * * * ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਆਰਮੀ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1943 ਨੂੰ, ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਐਕਟ, ਨਿਯਮ 13(ਬੀ), ਆਈਟਮ I(i)(b) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 2 ਦਾ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੇ ਚਾਰਜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਨਰਲ ਅਫਸਰ ^ ਕਮਾਂਡਿੰਗ-ਇਨ-ਚੀਫ਼, ਦੱਖਣੀ ਫੌਜ (ਆਰਮੀ ਕਮਾਂਡਰ), ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮ 12 (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਮਾਂ, ਯਾਨੀ ਕਿ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1943 ਤੋਂ 2 ਮਾਰਚ, 1944 ਤੱਕ, ਅਤੇ ਇਹ ਤਨਖਾਹ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 5 ਫਰਵਰੀ, 1949 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 4 ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਮ ਚੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ "2 ਮਾਰਚ, 1944 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ" ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁਦਈ ਨੇ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੁਕਮ ਬੇਅਸਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਫੌਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ? ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ ਸੁਣਾਇਆ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੇ ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸਿਪਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦਾ ਵਕੀਲ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ-

"ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ (ਇਥੇ ਦਿੱਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ) ਕਿਸੇ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

The Union of
India

v. ਹੁਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਜੇਕਰ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

The Union of
India

v.

Shri Ram
Chand

Kapur, J.

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ X ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਿਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਚੈਪਟਰ I ਡੀ ਫੈਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਤੇ ਚੈਪਟਰ II ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਗੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੈਬਰਾਂ ਨੇ ਤਾਜ਼ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਦੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿ ਤਾਜ਼ ਦੇ ਸੇਵਕ ਤਾਜ਼ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ, ਲਾਤੀਨੀ ਵਾਕਾਂਸ਼ "ਡਰਾਂਤੇ ਬੇਨੋ ਪਲੇਸੀਟੋ" ' ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਨੰਦ ਦੌਰਾਨ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਸਮੇਤ ਤਾਜ਼ ਦੇ ਸੇਵਕ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਅਨੁਸਾਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਜਨ, ਸੀਜੇ, ਬਿਹਾਰ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-

"ਇਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਅਸਲ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਤਾਜ਼ ਇਸ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ ਅਤੇ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਮੈਨੂੰ* ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਪਤੀ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। (ਦੇਖੋ ਫਰੇਜ਼ਰ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੰਨਾ 126; ਚੈਲਮਰਜ਼ ਕਾਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਲ ਲਾਅ, ਪੰਨਾ 186; ਸ਼ੈਟਨ ਬਨਾਮ ਸਮਿਥ (2); ਡਨ ਬਨਾਮ ਦ ਕੁਈਨ (3)।"

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1919 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 96-ਬੀ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਉੱਤੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਕੁਝ ਤੱਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ K ਸੀ।

- (1) **1954 SCR 786 'ਤੇ ਪੀ. 799**
- (2) **(1895) ਏ.ਸੀ. 229, 234**
- (3) **(1896) IQB, 116**

ਐਕਟ. 1935 ਵਿੱਚ, ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਯੰਤਰਣ of ਨੇ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 240 ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਰੱਖੀਆਂ। ਤਾਜ ਦਾ ਜੋ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਤਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਉਸ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਧਿਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਾਜ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਐਡ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਯਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 310(1) ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਥੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

310.(1) ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀਰੀਅਸ" ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹਾਂ।
ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਦਫਤਰ

ਪਰ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਜ ਦੀਆਂ ਡੀ ਫੈਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ,

ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 240 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1919 ਦੀ ਧਾਰਾ 96-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟਸ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਰੋਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਨਾ ਕਰੇ ਜੋ ਨਿਯਮ ਹਨ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ: ਵੈਂਕਟ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ (1) ਅਤੇ ਰੰਗਾ-ਚਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ (2)। ਲਾਰਡ ਰੋਸੇ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੰਨਾ 541 'ਤੇ ਕਿਹਾ-

"♦ * * ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਸੁਵਿਧਾ ਸਗੋਂ ਉਲਝਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ।"
ਧਾਰਾ 96-ਬੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਅਟੱਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ ਕਿ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅਠਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਪੰਨਾ 542)।"

The Union of
India

v.

Shri Ram

ਅਤੇ ਪੰਨਾ 543 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ-

“ਨਿਵਾਰਣ ਦੇਣਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਿਰਫ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

Shri Ram

(1) **ILR, 1937 ਸੈਡ. 532 (ਪੀ, ਸੀ.)**

(2) **ਐਲ.ਐਲ.ਆਰ. 1937 ਪਾਗਲ. 517 (ਪੀਸੀ)**

1935 ਦੇ ਭਾਰਤ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ^{U.K. 1935} ~~U.K. 1935~~ of ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫਾਰ ਇੰਦਰਾ ਬਨਾਮ ^{ਐਮ. ਐਮ. ਐਮ.} ~~ਐਮ. ਐਮ. ਐਮ.~~ ਲੇਲ (1), ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਆਨੰਦ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2), ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਨਮਾਨੇ ਡਿਸ ਮਿਸਲ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ^{Shri Ram Chand} ~~Shri Ram Chand~~ Kapur, J. ਕਮੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਾਰੰਟੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪਰ ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹ ਤਾਜ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਵੈਂਕਟ ਰਾਓ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੋ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣਾ ਆਪਹੁਦਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਕਾਟਿਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਬਲੈਕਬਰਨ ਮੁਲਵੇਨਾ ਬਨਾਮ ਐਡਮਿਰਲਟੀ (4) ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ-

"ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਜਿੱਠਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1948 ਪੀਸੀ 121

(2) 1953 SCR, 655

(3) ILR 1937 ਸੇਡ. 532 (ਪੀਸੀ)

(4) 1926 SC 8

ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੁਝ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜਲ ਸੈਨਾ, ਫੌਜੀ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਚਾ ਜਾਂ ਨਿਮਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਕ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ, ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਗਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਹ ਸਿੱਟੇ ਉਹਨਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਾਜ * * * ਦੇ ਫੌਜੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Kapur, J.

ਆਈ.ਐਮ. ਲੇਲ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਬੈਕਰਟਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਜਾਂ ਤਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਸੇਵਕ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 240, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311

ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਗਾਰੰਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਾਜ਼ੇ ਖਰੀਦਾਂ ਦੇ ਫੰਡੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿ ਤਾਜ਼ੇ ਜਾਂ ਰਾਜਪੁਤੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

Shri Ram
Chand

ਡਾਕਿੰਸ ਬਨਾਮ ਲਾਰਡ ਰੋਕਬੀ (1), ਕੈਲੀ, ਸੀਬੀ, ਨੇ ਦੋਖਿਆ-

"ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਫੰਡੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਹਨ, ਲਾਰਡ ਮੈਨਸਫੀਲਡ ਅਤੇ ਸਟਨ ਬਨਾਮ ਜੌਹਨਸਟੋਨ (2) ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਰੀ ਮਾਨਸੇਰਗ (3) ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿ. ਗੋਲਡ (4), ਬਾਰਵਿਸ ਬਨਾਮ ਕੇਪਲ (5), ਕੇਗਲੀ ਬਨਾਮ ਬੈਲ (6), ਡਾਕਿੰਸ ਬਨਾਮ Kapur, J. ਲਾਰਡ ਰੋਕਬੀ (7), ਡਾਕਿੰਸ ਬਨਾਮ ਲਾਰਡ ਐਫ. ਪਾਉਲੇਟ (8), ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਫੰਡੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਫੰਡੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਫੰਡੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ।"

ਡਾਕਿੰਸ ਬਨਾਮ ਲਾਰਡ ਐਫ. ਪੌਲੇਟ (8) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਕਾਕਬਰਨ, ਸੀਜੇ, ਦੀ ਰਾਏ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਹੇਡਨ ਬਨਾਮ ਇਵਾਨਸ (9) ਵਿੱਚ ਮੈਕਕਾਰਡੀ, ਜੇ. ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ, ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਫੰਡੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਅਤੇ ਮੈਕਕਾਰਡੀ, ਜੇ. ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ-

"ਜੇ ਸੰਕੁਚਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਫੰਡੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਗਿਆ। ਜੇਕਰ ਇਹ

- (1) **8 QB 255** 'ਤੇ ਪੀ. 279॥
- (2) **1 ਟੀ ਆਰ 493**
- (3) **1 ਬੀ. ਅਤੇ ਐਸ. 400**
- (4) **2 H.BL 69**
- (5) **2 ਵਾਲੇ 314**
- (6) **4 F. ਅਤੇ F. 763**
- (7) **4 F. ਅਤੇ F. 806**
- (8) **ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ 5 QB 94**
- (9) **35 TLR 642**

The Union of
India
v.
Shri Ram
Chand

Kapur, J.

ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਿਲਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਫੌਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੀਆਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਝੂਠ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿਪਾਹੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਲਈ ?'

ਕੀ ਝੂਠੀਆਂ ਕੈਦਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਕਿ ਫੌਜੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਯੋਗ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲਾਪਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੀ, ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੈਕਟ ਰਾਓ ਦੇ ਕੇਸ (1), ਅਤੇ ਸੈਟਨ ਦੇ ਕੇਸ (2), ਅਤੇ ਡਨ ਬਨਾਮ ਦ ਕੁਈਨ (3) ਵਿੱਚ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਾਜਨ, ਮੁੱਖ ਜੱਜ, ਬਿਹਾਰ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ (4) ਅਤੇ ਵੈਕਟ ਰਾਓ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ।

ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਆਰ. ਬਨਾਮ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਪਾਰਕਰ (5) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਗੋਡਾਰਡ, ਸੀਜੇ, ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਮਿਲਟਰੀ ਅਫਸਰ ਹੋਵੇ, ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ

- (1) **ILR 1937 ਮੈਡ. 532 (ਆਰ.ਸੀ.,)**
- (2) **(1895) ਏ.ਸੀ. 229, 234**
- (3) **(1896) 1 QB 116**
- (4) **1954 SCR 786 'ਤੇ ਪੀ. 799**
- (5) **(1953) 2 ਏ.ਈ.ਆਰ. 717**

ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, - ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਅਣਚਾਹੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਆਦਿ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸ ਪਾਰਟ ਫਰਾਈ (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਵਰਗੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਕੀਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 1858 ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਗ ਹੇਠ

The Union of
India
v.
Shri Ram
Chand

ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਿਆ: -

"65. ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਇੱਕ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਜੋਂ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।, ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ;
* * * * »

ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1915 ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 176(1) ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ

(1) **(1954) 2 AE R. 118 (CA)**

ਭਾਗ ਮਹਾਜਨ. ਸੀਜੇ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ (1), ਪੰਨਾ 802 'ਤੇ ਕਿਹਾ-

"ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਜ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸਦੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੇ ਤਸੱਦਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਊਨ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਸੱਦਦ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕੁਆਂਟਮ ਮਾਰੂਟ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

Kapur, J.

ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਹੁਣ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਉਸ ਦਾ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਜਿਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਾਊਨ ਦਾ ਇਨਾਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਿਯਮ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ।, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ। 1935, ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ "ਕਦੇ ਵੀ" ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ

The Union of
India
v.
Shri Ram
Chand

ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(1) **1954 SCR ^y—**

ਕਾਨੂੰਨ ਮਾਮਲਾ ਨਿਆਂਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਨਾਮ ਪੀਡਿਤ ਤਾਰਾ ਚੰਦ (1) ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਐਲਐਮ ਲੈਲ (2) ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਡਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਨੌਕਰ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਤਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਨਖਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਟੈਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ 1858 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65, 1915 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 (2) ਅਤੇ 1935 ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 176 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਝੂਠ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਮੀ ਲਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਗ ਸੀ।

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ ਸਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸੂਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ n ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਇੱਕ ਬਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਰਡ ਬਲੈਕਬਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਝ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ

(2) **1947 FCR 89 ~**

(3) **ਏਆਈਆਰ, 1948 ਪੀਸੀ 121**

ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰੋ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਆਪ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਫੈਸਲਾ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

The Union of
India
v.
Shri Ram
Chand

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ